

Lékař a hory – právní problematika

Právní problematika léků, podávaných laikem
a problematika expedičního lékaře

JUDr. Jiří Žák

1. PROBLEMATIKA PŘEDEPISOVÁNÍ LÉKŮ LÉKAŘEM NA CESTY PRO MOŽNÉ BUDOUCÍ POUŽITÍ
2. PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST PODÁNÍ LÉKŮ NEZDRAVOTNÍKEM/NELÉKAŘEM JINÉMU ÚČASTNÍKU CESTY.
3. PRÁVNÍ POSTAVENÍ LÉKAŘE VE VÝPRAVĚ.

PROBLEMATIKA PRÁVEM NEDOKONALE ŘEŠENÁ

- ⊙ Schází jednoznačná právní úprava – problém předepisování léků k preventivním účelům – řešeno pouze metodickým doporučením Lékařské komise ČHS
- ⊙ Právem není stanoven jednoznačný postup, např. jak předepsat lék k preventivním účelům, ale právem je stanovena odpovědnost za škodlivý následek užití takového léku, a to v trestním právu – vina a trest a občanském právo - náhrada škody
- ⊙ Předpisy soukromého práva jsou v kolizi s předpisy veřejného práva

ROZDĚLENÍ PRÁVA NA VEŘEJNÉ A SOUKROMÉ, ANEB TROCHA PRÁVNÍ TEORIE LÉKAŘE NEZABIJE

- **Veřejné právo:** ve veřejném zájmu reguluje některé činnosti a stanoví sankce za jejich porušení – např. pravidla silničního provozu a dopravní přestupky, trestné činy a tresty za jejich spáchání, ve zdravotnictví regulace například těmito právními předpisy:
- 372/2011 Sb. Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách);
- 48/1997 Sb. Zákon o veřejném zdravotním pojištění
- 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů;
- 378/2007 Sb. Zákon o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech);
- 373/2011 Sb. Zákon o specifických zdravotních službách;
- 268/2014 Sb. Zákon o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- 95/2004 Sb. Zákon o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta;
- 96/2004 Sb. Zákon o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)
- 20/1991 Sb. o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře
- 374/2011 Sb. Zákon o zdravotnické záchranné službě;
- 98/2012 Sb. Vyhláška o zdravotnické dokumentaci;
- 99/2012 Sb. Vyhláška o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb;

SOUKROMÉ PRÁVO:

o čem se občané nebo firmy nebo občané s firmami mohou dohodnout, např. uzavření kupní smlouvy, smlouvy o dílo, pracovní smlouvy. Soukromé právo zejména občanský zákoník – upravuje jednotlivé smlouvy a také upravuje otázky náhrady škody za porušení smluvních nebo zákonných povinností.

V soukromém právu se strany – občané, firmy – mohou v zásadě domluvit o čemkoliv, vyjma věcí, které odporují zákonu – např. nebude platná smlouva o provedení vraždy. Mohou se také domluvit jakkoliv, vyjma věcí, kde zákon zakazuje určité věci – např. předem se vzdát základního práva na život a zdraví. Mohou uzavřít smlouvu neupravenou v právních předpisech. Mohou se při sjednávání smlouvy odchýlit od ustanovení zákona, pokud zákon nestanoví, že některé odchylky nejsou možné. Taková nedovolená ujednání by byla neplatná.

KOLIZE VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO PRÁVA

§ 1 občanského zákoníku stanoví, že uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného, já dodávám ale.....

Při uzavírání smluv ve sféře soukromého práva je nutné dodržet i veřejnoprávní předpisy, např. neuzavírat smlouvu o způsobu opravy vozidla tak, že by opravené vozidlo nesmělo na pozemní komunikace – výsledek by byl nanič nebo neuzavírat smlouvu na postřik zahrady bojovou chemickou látkou – už v průběhu realizace by se smluvní strany dostaly do kolize s mnohými právními normami.

Ve zdravotnictví je poměrně silná regulace veřejnoprávními normami a doporučuji, aby jakýkoliv smlouva o poskytování zdravotních služeb nebo jakýkoliv zdravotní úkon mimo sféru služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění byly co nejvíce v souladu s předpisy regulujícími zdravotní služby.

CO KDYŽ NAPŘ. PŘI ČINNOSTI EXPEDIČNÍHO LÉKAŘE NEPŮJDE DODRŽET VŠECHNY PŘEDPISY?

- ⊙ Přednost mají základní lidská práva – právo na život a zdraví
- ⊙ Přednost před zákony má Listina základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy, které garantují právo na život, zdraví lékařskou péči
- ⊙ Přednost před podzákonnými normami, tj. před vládními nařízeními, vyhláškami ministerstev a jiných ústředních orgánů státní moci mají zákony
- ⊙ Všechny právní předpisy mají být vykládány tak, aby výklad byl v souladu s jejich smyslem

PŘEDEPISOVÁNÍ LÉKŮ LÉKAŘEM NA CESTY PRO MOŽNÉ BUDOUCÍ POUŽITÍ (PREVENTIVNĚ)

- ⊙ Jde o činnost lékaře podle zákona o zdravotních službách ve formě zdravotní péče nebo konzultační činnosti?
- ⊙ Jde o činnost lékaře na základě občanskoprávní smlouvy s občanem – pacientem?
- ⊙ Může lékař předepsat lék i mimo svoji specializaci - odbornost?
- ⊙ Bude lékař odpovídat za chybné podání léku laikem – laik v budoucnu sám určí diagnózu, stanoví druh a dávkování léku, vyřeší kontraindikace?

METODIKA LÉKAŘSKÉ KOMISE – DOPORUČENÍ Č. 4

PREVENTIVNÍ PŘEDEPISOVÁNÍ LÉKŮ PRO LAIKY DO

EXPEDIČNÍ LÉKÁRNY

- Základní zásady:
- Lék předepisuje lékař po vyšetření pacienta – ani toto vyšetření nebývá hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Pokud lék předepisuje obvodní lékař pacienta, tak by měl znát jeho zdravotní stav. Pokud lék předepisuje jiný lékař, např. specializovaný na cestovní medicínu či horskou medicínu, tak by si zřejmě měl opatřit výpis ze zdravotní dokumentace nebo jiné zprávy o zdravotním stavu pacienta.
- Lékař by měl pacienta poučit o pravidlech pro podání léku, tedy v zásadě při jakých příznacích lék podat a v jakém dávkování, poučit ho o rizicích při podání léku a o kontraindikacích.
- Pokud je lék předepisován preventivně, tak nebývá hrazen z veřejného zdravotního pojištění. Ani vyšetření pacienty nebývá hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

DOPORUČUJI:

- ⦿ Dodržet odbornost lékaře
- ⦿ O vyšetření, poučení pacienta a předepsaném léku vést dokumentaci - záznam
- ⦿ Úsudek lékaře, který na základě znalosti pacienta by měl posoudit, zda je pacient skutečně schopen o použití léku sám rozhodnout, tj. zvažovat jeho intelekt, všeobecné znalosti, zdravotnické znalosti a zkušenosti, případně zkušenosti s cestováním, zkušenosti s možnými zdravotními komplikacemi a jejich řešením. I tento úsudek lékaře bych doporučoval uvést v záznamu o vyšetření pacienta před předepsáním léku.

PRÁVNÍ PROBLEMATIKA PODÁNÍ LÉKŮ NEZDRAVOTNÍKEM/NELÉKAŘEM JINÉMU ÚČASTNÍKU CESTY

- V metodice lékařské komise ČHS je uvedeno, že cit.: „Předpokládá se, že léky jsou určeny pro jeho vlastní použití“, tedy použití pacienta, kterého lékař vyšetřil a kterého poučil.
- V praxi jistě dojde k tomu že lék bude laik podávat jinému účastníku cesty
- Může tedy laik, tedy osoba, která nemá zdravotní vzdělání podávat léky jiné osobě?
- Za jakých podmínek může laik lék podat?

TRESTNÝ ČIN NEPOSKYTNUTÍ POMOCI PODLE § 150 TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

- ⊙ „Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta“.
- ⊙ Toto se podle konkrétní situace nemusí týkat jen první pomoci, ale i léčby s užitím léků, zejména v situaci, kdy je lékařská pomoc nedostupná a jde o vážnou poruchu na zdraví nebo vážné onemocnění.

CO KDYŽ SE V DŮSLEDKU PODÁNÍ LÉKU ZHORŠÍ ZDRAVOTNÍ STAV, RESP. NASTANE ÚJMA?

- Kdyby lék podal a v důsledku podání léku nastaly zdravotní komplikace nebo úmrtí, tak by se laik podávající lék vystavoval nebezpečí postihu za trestné činy podle § 147 těžké ublížení na zdraví z nedbalosti: *kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti*, nebo podle § 143 usmrcení z nedbalosti: *kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti*.
- Jde o nedbalostní trestné činy, pro nesmí lék podat nedbale
- Nedbale jedná ten, kdo ví, že podáním léku může způsobit zdravotní komplikace nebo smrt, ale bez přiměřených důvodů spoléhá na to, že takové zdravotní komplikace nebo smrt nezpůsobí. Nedbale také jedná ten, kdo to sice neví, že může způsobit zdravotní komplikace nebo smrt, ale vzhledem k okolnostem a svým poměrům to vědět měl a mohl.

DALŠÍ VÝJIMKY Z TRESTNOSTI ÚJMY NA ZDRAVÍ V DŮSLEDKU PODÁNÍ LÉKU LAIKEM

- ⊙ Ustanovení o krajní nouzi podle § 28 trestního zákona. Podle tohoto ustanovení není trestné, pokud někdo způsobí podáním léku poškození zdraví, pokud tím odvrací přímo hrozící nebezpečí, tj. nebezpečí poškození zdraví nebo nebezpečí smrti v důsledku nemoci či úrazu. Nepůjde však o krajní nouzi, pokud bylo možné nebezpečí poškození zdraví v důsledku nemoci odvrátit jinak, např. přivoláním horské služby či zajištěním kvalifikované lékařské pomoci, nebo pokud poškození na zdraví v důsledku léčby bylo zřejmě stejně závažné nebo ještě závažnější než poškození na zdraví, které hrozilo z primárního onemocnění.
- ⊙ Protiprávní není ani jednání, pokud je podáván lék se svolením osoby, jedná se tzv. svolení poškozeného podle § 30 trestního zákoníku. Toto svolení musí být učiněno před nebo současně s podáním léku a musí být učiněno dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně.

PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST LÉKAŘE VE VÝPRAVĚ

- ⊙ Aneb poučka: pokud chce mít doktor problém, tak ať jede jako zdravotník na dětský tábor.
- ⊙ První otázkou je, zda poskytování lékařských služeb jako expediční lékař je činnost v režimu zákona o zdravotních službách:
- ⊙ *Ze zákona o zdravotních službách: Poskytovatel může poskytovat pouze zdravotní služby uvedené v oprávnění k poskytování zdravotních služeb.*
- ⊙ *Z důvodové zprávy k zákonu o zdravotních službách: definice zdravotních služeb zabraňují možnosti poskytování zdravotních služeb (tedy i zdravotní péče) mimo režim tohoto zákona; neoprávněné poskytování bude postihováno podle stupně závažnosti.*
- ⊙ *Výjimka dle zákona o zdravotních službách: Bez získání oprávnění k poskytování zdravotních služeb je možné poskytovat odbornou první pomoc,*

JE MOŽNÉ POSKYTOVAT ZDRAVOTNÍ PÉČI MIMO ZÁKON O ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH?

- Řešení jak se vymknout regulaci podle zákona o zdravotních službách by mohlo být skryto v ustanovení § 1 občanského zákoníku:
- *(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.*
-
- *(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.*

MÁME ŘEŠENÍ V OBČANSKÉM ZÁKONÍKU?

- Smlouva o péči o zdraví podle § 2636 a násl. !!!
- Umožňuje jako samostatný smluvní typ *pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví ošetřovaného*. To se týká nejen lékařů, ale i masérů, rehabilitačních pracovníků, léčitelů apod.
- Literatura ale uvádí: *protože je poskytování zdravotních služeb velmi podrobně upraveno ve speciálním předpisu – zákon o zdravotních službách, je dovozována, že valná část právní úpravy smluvního typu „péče o zdraví“ je na péči poskytované ze zdravotnických zařízení neaplikovatelná!*
- Řešení?

Já sám si myslím, že smlouva o péči o zdraví je dobrým základem pro poskytování péče expedičním lékařem, tedy mimo služby hrazené z veřejného zdravotního pojištění.

Rozsah služeb je možné sjednat ve smlouvě a odpovědnost lékaře vyplývá ze smlouvy.

Myslím si, že pro činnost lékaře se kromě povinností sjednaných ve smlouvě a povinností postupovat lege artis vztahují i některé povinnosti podle zákona o zdravotních službách, ty aplikovatelné v „expedičních podmínkách“.

Zejména lze doporučit, aby tuto smlouvu uzavíral lékař, který má oprávnění k samostatnému výkonu povolání lékaře se specializovanou způsobilostí. Uzavření takové smlouvy by i umožnilo vyšetření pacienta a preventivní předepsání léků mimo oblast zdravotních služeb z veřejného zdravotního pojištění – viz 1. téma.

NĚKOLIK POZNÁMEK KE ZNĚNÍ OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU:

- § 2636
- *Základní ustanovení*
- *(1) Smlouvou o péči o zdraví se poskytovatel vůči příkazci zavazuje pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví ošetřovaného, ať již je jím příkazce nebo třetí osoba.*
- *(2) Příkazce zaplatí poskytovateli odměnu, je-li to ujednáno; to neplatí, stanoví-li jiný právní předpis, že se péče o zdraví hradí výlučně z jiných zdrojů.*
- Zákon staví lékaře do role poskytovatele péče, který má pečovat o zdraví ošetřovaného, přičemž druhá strana – příkazce - může být oním pacientem, nebo to může být třetí osoba, např. organizátor expedice, který uzavře smlouvu o péči o zdraví ve prospěch účastníků expedice. Činnost lékaře spočívá zejména v prevenci, sledování zdravotního stavu, léčení, poradenství atd. Součástí dohody bude odměna, pokud např. nebude hrazena výlučně z veřejného zdravotního pojištění.

Smlouvu lze uzavřít písemně, což lze doporučit. Smlouvu lze uzavřít i ústně, ale potom může být spor o obsah smlouvy, např. o výši odměny lékaře a o cestovních nákladech nebo o tom kdo zajišťuje transport nemocných. Doporučuji přesně sjednat rozsah činnosti – jak vymezením úkonů, tak popisem expedice, identifikací ošetřovaných.

- §2638
- *Poskytovatel srozumitelně vysvětlí ošetřovanému zamýšlené vyšetření i navrhovanou péči o zdraví; po příslušném vyšetření poskytovatel vysvětlí ošetřovanému jeho zdravotní stav a péči o zdraví i při dalším postupu. Žádá-li o to ošetřovaný, podá mu poskytovatel vysvětlení v písemné formě.*
- Toto ustanovení odpovídá ustanovení zákona o zdravotní péči. Doporučuji upravit tak, že vysvětlení v písemné formě poskytovatel poskytne jen když to bude technicky možné.

- § 2644

Poskytovatel neumožní jiné osobě pozorovat péči o zdraví ošetřovaného, ledaže ten dal k tomu souhlas. To neplatí, vyžaduje-li se přítomnost jiné osoby, aby bylo prokázáno, nakolik se vyhovělo požadavkům odborné péče. Toto ustanovení doporučuji využít tak, že ošetřovaný bude předem písemně souhlasit s tím, aby se péče účastnili i další osoby, pokud to bude pro poskytnutí péče nutné nebo nebude-li možné zajistit soukromí.

- § 2647

- (1) *Poskytovatel vede záznamy o péči o zdraví, z nichž musí být zřejmé údaje o zdravotním stavu ošetřovaného a o poskytovatelově činnosti, včetně podkladů osvědčujících správnost těchto údajů, v rozsahu nezbytném pro poskytování řádné péče o zdraví. Záznamy poskytovatel uchová tak dlouho, jak to vyžaduje potřeba odborné péče.*
- (2) *K záznamům poskytovatel podle svého uvážení připojí i podklady a vyjádření, které mu popřípadě odevzdal ošetřovaný nebo příkazce.*
- (3) *Do záznamů poskytovatel vždy poznamená, kdo do nich nahlížel.*
- *Není zcela jasné, zda je nutné vést záznamy striktně podle vyhlášky, což v expedičních podmínkách není vždy možné.*

- § 2650

Bez souhlasu ošetřovaného může poskytovatel sdělit údaje o něm v anonymizované podobě k účelům vědeckého nebo statistického šetření týkajícího se zdravotního stavu obyvatelstva a jeho skupin, Velké úskalí, doporučuji sjednat, resp. vyžádat souhlas ošetřovaného s poskytováním údajů o jeho zdravotním stavu organizátorovi, vedoucímu expedice, členům expedice v nezbytném rozsahu.

- § 2651

- *Ošetřovaný, který není příkazcem, může péči o zdraví odmítnout; jeho odmítnutím se závazek ruší.*
- Velký problém, když ošetřovaný odmítne péči, tak závazek lékaře poskytovat péči se ruší. V normálních podmínkách toto není komplikace, protože si ošetřovaný může vybrat jiného lékaře. V expedičních podmínkách to může být etický i organizační problém

ROZEBERME SI FAKTICKÉ MOŽNOSTI ÚČASTI LÉKAŘE NA EXPEDICI:

1. Bez dohody
2. Na základě občanskoprávní dohody o zdravotní péči
3. V pracovněprávním vztahu na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr

1. BEZ DOHODY

- První faktickou možností je, že veškerá činnost expedičního lékaře je pouze na základě dobrovolné účasti na výpravě v neorganizované partě kamarádů. Lékař jede na expedici pouze jako jeden z účastníků, řekl bych sobě rovných a pouze má odborné znalosti, které bude poskytovat kamarádům. V tomto případě asi nebude nutné uzavírat jakoukoliv smlouvu, lékař nemá právo na odměnu, a na lékaře se vztahují předpisy trestního práva o povinnosti poskytnout pomoc i o odpovědnosti za nedbalostní ublížení na zdraví, a protože jde o odborníka, tak trestní sazba je v přísnější sazbě.

2. NA ZÁKLADĚ OBČANSKOPRÁVNÍ DOHODY O ZDRAVOTNÍ PÉČI

- Činnost expedičního lékaře na základě občanskoprávní dohody či pracovněprávní dohody v případě organizovaných expedic, tedy, že lékař jede na expedici na základě dohody s organizátorem.
- První variantou je uzavřít s organizátorem smlouvu o poskytování péče v režimu občanského zákoníku, kdy na jedné straně je jako smluvní strana organizátor (např. cestovní kancelář nebo horolezecký svaz) a na druhé straně lékař.
- Občanský zákoník má na poskytování péče o zdraví samostatný smluvní typ.
- Smlouva o poskytování péče mezi organizátorem a lékařem expedice by měla obsahovat tyto základní náležitosti:
  - označení smluvních stran, tedy přesné označení organizátora a lékaře
  - označení expedice nebo akce, o kterou jde, a to termínem konání akce, místem konání akce, případně trasou konání akce
  - závazek lékaře poskytovat účastníkům akce zdravotní pomoc a případně vypsát rozsah této pomoci

- závazek lékaře poskytovat účastníkům akce zdravotní pomoc a případně vypsát rozsah této pomoci
  - závazek organizátora zaplatit lékaři úhradu za pomoc, zvláště by se měly řešit i náklady lékaře, např. na letenky a jiné jízdné, na ubytování, na stravu, případně na vybavení, zda to v ceně odměny nebo zda toto bude na své náklady zajišťovat pro lékaře organizátor
  - ujednání o lécích – zda je zajišťuje lékař nebo podle pokynu lékaře organizátor
  - doporučuji ujednat také pravomoci lékaře, tj. že nemůže účastníkům nic přímo nařizovat nebo zakazovat, ale vše by měl řešit formou doporučení jak pacientovi, tak vedoucímu expedice.
  - další ujednání, kterými se chce odchýlit od zákonných ustanovení – viz rozbor ustanovení zákona o smlouvě o péči shora.
-
- Pokud je smlouva uzavírána mezi lékařem a organizátorem, tak k tomu doporučuji ještě nechat podepsat prohlášení ošetřovaného – pacienta ke svým právům a povinnostem, neboť při uzavírání smlouvy není její smluvní stranou a není jí vázán. Smlouva a prohlášení musí být ve vzájemné shodě. Obsahem prohlášení by měl být alespoň souhlas s osobou lékaře, povinnost informovat lékaře o zdravotním stavu, souhlas s poskytováním informací o zdravotním stavu vedoucímu expedice a organizátorovi expedice, souhlas s přítomností dalších osob při poskytování zdravotní péče.

**Lékařská komise UIAA vypracovala SPOLEČNÉ PROHLÁŠENÍ
LÉKAŘSKÉ KOMISE UIAA č. 8 - Modelová smlouva o zdravotní péči na
trekingu a expedici pro lékaře - Pro lékaře, zájemce z řad nelékařů a
organizátory trekingových a expedičních výprav a jejich
spolupracovníky Th. Küpper, I. Nies, D. Hillebrandt, J. Milledge, B.
Basnyat 2008 Překlad: Ivan Rotman 2016.**

- Této modelové smlouvě nelze upřít snahu o vyčerpávající objem práv a povinností expedičního lékaře a organizátora akce. Dle mého názoru v modelové smlouvě jsou obsažena i práva a povinnosti vedoucího expedice vůči expedičnímu lékaři a práva a povinnosti členů expedice vůči vedoucímu expedice, vůči expedičnímu lékaři i vůči organizátorovi akce. Smlouvou však nelze zakládat práva a povinnosti jiným osobám, než jsou účastníci smlouvy – tedy lékař a organizátor. Ostatní práva a povinnosti by však měly být buď ve statutu expedice, který podepíší všichni členové expedice nebo ve smlouvách mezi organizátorem a členy expedice, zejména pokud půjde o komerční expedici. Všechny tyto dokumenty by měly být ve vzájemném souladu.

- S jednotlivými členy expedice bude důležité sepsat jejich prohlášení o zdravotním stavu, o souhlasu s vyžádáním se jejich zdravotní dokumentace, o povinnosti podrobit se vyšetření a očkování, pod pohrůžkou vyloučení z expedice ještě před startem, o povinnosti (!) hlásit svůj zdravotní stav expedičnímu lékaři, o povinnosti strpět vyšetření a léčbu expedičním lékařem a dbát jeho doporučení – pod pohrůžkou ukončení expedice, dále nechat si od něj nechat podepsat prohlášení o zproštění mlčenlivosti vůči vedoucímu expedice a organizátorovi, případně vůči dalším členům expedice, a to v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o postupu expedice, postupu každého člena expedice a o záchranné operaci, dále by měli být členové poučeni o standardu lékařské péče během expedice a o povinnosti pomoci při léčbě a záchraně členů expedice i za cenu ukončení nebo přerušení vlastního postupu. V dokumentech by se mělo zakotvit, zda o postupu či naopak záchraně člena expedice má rozhodovat expediční lékař nebo na základě jeho doporučení vedoucí expedice.

3. V PRACOVNĚPRÁVNÍM VZTAHU NA ZÁKLADĚ DOHODY O PRÁCI KONANÉ MIMO PRACOVNÍ POMĚR

- ◉ V navázání pracovního vztahu vzniká určitý vztah podřízenosti lékaře organizátorovi zájezdu nebo vedoucímu expedice. Oproti tomu se snižuje odpovědnost lékaře za případné škody v důsledku chybného poskytnutí zdravotní péče, a to na 4,5 násobek odměny. Základním obsahem dohody o pracovní činnosti by mělo být:
- ◉ přesné označení organizátora jako zaměstnavatele, označení lékaře jako zaměstnance
- ◉ označení expedice či jiné akce a s tím související závazek lékaře poskytnout na této akci zdravotní péči
- ◉ doba, na kterou se dohoda uzavírá
- ◉ mzda
- ◉ otázka náhrad za cestovní výdaje, stravu, ubytování
- ◉ doporučuji též další ujednání o konkrétních právech a povinnostech expedičního lékaře, zejména, kdo mu na místě může dávat pracovní úkoly a komu lékař bude sdělovat informace o zdravotním stavu členů expedice podstatné pro další rozhodování o postupu expedice
- ◉ ujednání o tom, kdo zajišťuje léky. V případě pracovněprávního vztahu by to měl být organizátor akce, ale pokud se k tomu zaváže lékař, tak by měla být také řešena otázka úhrady za obstarání léků.
- ◉ I u tohoto typu spolupráce na základě pracovněprávního vztahu doporučuji nechat členy expedice podepsat statut nebo prohlášení jako při činnosti lékaře na základě občanskoprávní smlouvy.
- ◉ Z hlediska trestní odpovědnosti lékaře se v občanskoprávním vztahu i v pracovněprávním poměru na něj shodně vztahují ustanovení trestního zákoníku o trestnosti neposkytnutí pomoci a o nedbalostním ublížení na zdraví.

ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI EXPEDIČNÍHO LÉKAŘE:

- Považuji vhodné, aby na platformě ČHS nebo Společnosti pro horskou medicínu, resp. v jejich součinnosti a v součinnosti s ČLK byl upraven doporučující vzor smlouvy o poskytování zdravotní péče, včetně např. vzoru prohlášení členů expedice, statutu expedice ve vztahu ke zdravotní péči a manuál k použití, včetně např. problematiky pojištění odpovědnosti za škodu a problematiky obstarávání léků.

DĚKUJI ZA POZORNOST.